

Kuulumisia Mynnilän Arboretumista

Visakoivun perinteinen ja valikoiva karsinta

Moni metsänomistaja ja visankasvattaja odotelee nyt pelonsekaisin tuntein lumien sulamista. Mitä taimikoista paljastuu ehkä vuosikymmenten pahimman myyrävuoden jälkeen? Kohta alkavat uudet istutukset ja myöhemmin kesällä sitten visan karsintatyöt.

Myyrätuhojen tarkastukset ja mahdolliset katkaisuleikkaukset tulevat olemaan tämän vuoden ensimmäiset ja kiireellisimmät "visan karsintatyöt". Jos myyrät ovat syöneet suojaamatoman, nuoren visantaimen kuoren koko rungon ympäriltä maanrajan yläpuolelta, niin taimen voi pelastaa vain katkaisemalla sen kokonaan käsiksaksilla. Muussa tapauksessa taimi kuolee. Taimen katkaiseminen aktiivoi useimmiten puun vesomaan juuresta, jolloin on mahdollista saada uusi puu. Vesa kasvaa nopeasti, sillä vaurioituneen taimen elinvoimainen juuristo huolehtii ravinteiden ja veden kuljetuksesta.

Valikoivalla karsinnalla enemmän sorvivia

Visankasvatuksen tärkein hoitotoimenpide on karsinta, sillä siitä riippuvat ratkaisevasti päätehakuussa saatavat tulot. Oikeaoppinen karsinta voi jopa kymmenkertaistaa tuotoksen.

Vuosituhannen vaihtee-

Paksuimmat oksat merkitty karsimista varten.

seen asti visojen karsinnassa opastettiin poistamaan kaikki kuolleet oksat sekä alle 15 – 20 mm paksuja eläviä oksia puun tyvestä alkaen sekä ylempää tyvistämään (tai poistamaan kokonaan) haaroja ja paksuimpia oksia. Tämä menetelmä, perinteinen visan karsinta, muistutti paljon männyn karsintaohjeita. Kyseinen menetelmä sopii männylle, jonka vuosittain tuottama yksi oksakiehkura lähtee kasvamaan samalta kohtaa runkoa edellisen vuoden latvan silmuryppästä. Tällöin kaikki oksat ovat kasvaessaan melkolailla saman paksuisia. Männyllä alhaalta ylöspäin etenevä karsinta onnistuu hyvin mutta visalla ei.

Visan oksien muodostuminen ja pituuskasvu eroavat täysin männyn kasvusta. Puu tuottaa latvaverson

eri puolille monen vahvuisia ja pituisia oksia epä-säännöllisin välein - usein myös kilpailevia latvahaaroja. Jatkossa oksien epä-säännöllinen paksuuskasvu saattaa korostua vielä entisestään, jos visaa karsitaan kuten mäntyä alhaalta ylöspäin. Näin toimien karsinta joudutaan lopettamaan monesti jo runsaan kahden metrin korkeuteen, koska karsittavan alueen yläosassa oksat ovat ehtineet kasvaa liian paksuiksi. Niiden poistaminen johtaisi värjä- ja lahovikavaaran kasvuun. Tällöin on usein vielä mahdollista yrittää luoda paksujen oksakiehkuroinen väliin vähintään 70-80 cm pitkiä oksattomia rungon osia. Edellämäinittu pituus on tällä hetkellä sorvivisan minimipituus ostajasta riippuen.

Visan oksien erilaisen kasvurytmin takia olemme kehittäneet Mynnilän Arboretumissa 2000-luvun alussa ns. valikoivan karsinnan, joka on jatkoa ja hienosäätöä Metlan aikaisemmille karsintaohjeille. Valikoivassa karsinnassa poistetaan vuosittain paksuimpia oksia valikoiden siltä rungon osalta, joka myöhemmin tulee kokonaan karsittavaksi. Tässä uudessa menetelmässä oksien valikoivuus on viety astetta aikaisempaa pidemmälle, joten uusi nimikin oli paikallaan. Valikoivalla karsinnalla päästään suhteellisen helposti 4-5 metrin karsintakorkeuteen.

Miten karsin valikoivasti?

Visan karsinnan tavoitteena on saada monesti hyvin haarova ja paksuja oksia muodostava puu pysymään yksirunkoisena, jotta saadaan mahdollisimman paljon oksatonta ja suoraa sorvikelpoista tyvitukkaa. Se on hinnaltaan kymme-

Kuva vasemmalla: 14-vuotias Hartolan Kuningatar-visakko, jota on karsittu perinteisesti kuten mäntyä alhaalta ylöspäin. Karsintakorkeudeksi on jäänyt noin kaksi metriä, jonka jälkeen oksat ovat jo liian paksuja karsittavaksi. Tosin oksakiehkuroiden väliin voidaan yrittää saada vähintään 70-80 cm pitkiä rungon osia.

Kuva oikealla: 10-vuotias Hartolan Kuningatar-visakko, joka on karsittu vuosittain valikoivaa karsintamenetelmää käyttäen. Teleskoopivarrellinen leikkuri on erittäin hyvä. Varren pituutta voidaan nopeasti säätää jopa puukohtaisesti.

nen kertaa kalliimpaa kuin oksainen oksavisa.

Vuosittainen karsintatarpeen toteaminen ja sen perusteella paksuimpien oksien poistaminen mahdollistaa 15 mm tai korkeintaan 20 mm vahvuisten oksien karsinnan. Tällöin kylestyminen tapahtuu nopeasti ja mahdollisten värivikojen syntyminen on vähäistä. Karsinnan jälkeen puolet rungon pituudesta tulee olla elävää latvusta, ettei puun kasvu kärsi, sillä liika karsinta tapahtuu aina kasvun kustannuksella. Elävän latvoksen osuutta arvioitaessa tulee muistaa, että myös latvoksen sisältä on poistettu oksia. Tämän vuoksi eläviä oksia pitää olla laajemmalla alueella kuin vain rungon ylemmällä puolikaalla.

Visakoivun karsinta aloitetaan istutusvuotta seuraavana kesänä. Parina ensimmäisenä vuonna karsittavaa ei ole paljon, sillä poistettavina ovat latvan kanssa kilpailevat haarat. Kolmannesta vuodesta eteenpäin karsittavaa alkaa olla visakoivikon kaikissa puissa.

Karsittavat oksat katkaistaan mahdollisimman läheltä runkoa 90 asteen kulmassa oksaan nähden. Leikkausjälki on silloin pyöreä, ja kylestymispinta jää mahdollisimman pieneksi. Oksan tyvilääjentyä eli oksakaulusta ei saa vaurioittaa, sillä se on osa runkoa.

Visakoivun karsinnassa käytetään ensimmäisinä vuosina yhden käden käsi-

saksia eli sekatöörejä. Puiden kasvaessa joudutaan siirtymään varrellisiin (1.6 – 2.0 m) leikkureihin. Myöhemmin teleskoopivarrellinen leikkuri on erittäin hyvä, koska varren pituutta voidaan työskentelyn aikana helposti säätää ja karsintakorkeudeksi saadaan jopa 4-6 m. Fiskarsin varrelliset leikkurit ovat osoittautuneet varmatoimisiksi.

Nykytietämyksen mukaan visakoivuja voidaan karsia kesäkuun puolivälistä heinäkuun loppuun. Puiden paksuuskasvu on silloin voimakkaimmillaan, joten leikkausjäljet alkavat nopeasti kylestyä, eivätkä mahdollisesti syksyllä leviävät sienitiöt pääse iskeytymään leikkaushaavaan.

Perinteisen ja valikoivan karsinnan kertaustilasta:

- perinteisellä karsinnalla saat vain lyhyitä sorvipölkkyjä ja paljon oksavisa
- keskity valikoivaan karsintaan, sillä saat pitkiä sorvitukkeja
- pyri karsimaan suurimmat oksat vuosittain valikoiden alle 15 mm tai enintään 20 mm paksuisina, kunnes saavutetaan karsintakorkeus 3-6 metriin
- aloita karsinta istutusvuotta seuraavana vuonna
- karsi kesäkuun puolivälistä heinäkuun loppuun

Ensio Soutamo
ensio.soutamo@
mynnilanarboretum.info

